

**Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра менеджменту та адміністрування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Взаємодія органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації»
(за матеріалами Брацлавської селищної ради
Тулчинського району, Вінницької області)

Здобувача вищої освіти
II курсу, групи ПУА-21з(м),
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»
заочної форми навчання

Орловської
Алли
Юріївни

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Ковтун
Едуард
Олександрович

Гарант освітньої програми
к.н.держ.упр., доцент

Ніколіна
Ірина
Іванівна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ДЕМОКРАТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	7
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	16
2.1. Аналіз організаційних складових взаємодії органів самоврядування Брацлавської територіальної громади із засобами масової інформації.....	16
2.2. Дослідження Програми розвитку інформаційно-комунікативної сфери Брацлавської територіальної громади.....	34
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВЗАЄМОДІЇ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	45
3.1. Удосконалення механізму регулювання комунікаційного забезпечення взаємодії органів самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації.....	45
3.2. Удосконалення концептуальних підходів до формування діалогової моделі комунікації Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації.....	49
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах демократичних перетворень сьогодні саме засоби масової інформації є одним з головних посередників у процесі обговорення розробки і виконання рішень органів самоврядування. Складність та протиріччя, які виникають при взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації (ЗМІ). Це зумовлено деяким зменшенням діалогової взаємодії владних структур і засобів масової інформації, скороченням каналів зворотного зв'язку, що визвало зниження рівня довіри громадськості до влади. Відповідно, актуальність теми дослідження виявляється у необхідності впровадження принципів відкритості та прозорості в діяльності органів самоврядування і засобів масової інформації.

Питання теорії та практики впровадження принципів відкритості та прозорості та проблеми взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації розкриті у наукових дослідженнях В. Колтун, О. Кондратинського, Є. Кузькіна, Я. Сарнецької, А. Войтенко, О. Каламан, О. Панченко та ін.

Віддаючи увагу фундаментальним та прикладним працям у галузі теорії та практики взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, слід зазначити, що кількість проблемних питань забезпечення залишаються сьогодні остаточно не вирішеними. Зазначене вище потребує нового підходу до організації взаємодії самоврядування в публічному управлінні громадами в інтересах громадськості на основі принципів відкритості та прозорості, соціальної справедливості та взаємовигідного партнерства із засобами масової інформації. Особливу роль на даному етапі становлення інформаційного суспільства відіграє питання взаємодії влади з новими медіа відповідно до демократичних стандартів. Водночас, це вимагає діалогу, який забезпечує створення розвинутих інституціолізованих

комунікацій, у тому числі, - між самоврядуванням та засобами масової інформації та на принципово нових партнерських засадах. В умовах формування інформаційного суспільства не можна забувати й про зміст процесу діалогової взаємодії, який пов'язаний зі створенням якісно нового інформаційного середовища на основі демократичних цінностей.

Гіпотеза дослідження. В ході дослідження ми припустили, що налагодження процесу тісної взаємодії органів Брацлавської громади та засобів масової інформації можливе лише за умови дотримання певних організаційних принципів, а розробка нових механізмів, які сприятимуть діалоговому партнерству взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, має стати важливою характеристикою сучасного планування діяльності Брацлавської громади Тульчинського району Вінницької області.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування механізму регулювання взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації у процесі забезпечення відкритості та прозорості цих взаємовідносин та розробка рекомендацій щодо запровадження в практичну діяльність.

Завданнями дослідження, сформованими задля досягнення мети дослідження, є:

- узагальнити теоретичні підходи до демократичних принципів та моделювання органів самоврядування та засобів масової інформації;
- дослідження та аналіз організаційних складових взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації;
- дослідити Програму розвитку інформаційно-комунікативної сфери Брацлавської територіальної громади;
- удосконалити механізм регулювання комунікаційного забезпечення взаємодії Брацлавської селищної ради громади із засобами масової інформації;
- удосконалити концептуальні підходи щодо формування діалогової моделі комунікації Брацлавської селищної ради із ЗМІ.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення відкритості та прозорості взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації Брацлавської громади Тульчинського району Вінницької області.

Предметом дослідження є механізм регулювання взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації з метою забезпечення відкритості та прозорості їх діяльності.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження нами було використано сукупність взаємодоповнюючих методів: системного аналізу – при дослідженні сутності демократичних принципів, організаційного та правового механізму забезпечення взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, формуванні теоретично-методологічної бази дослідження; метод порівняльного аналізу – для визначення загальної тенденції становлення та розвитку процесу взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації; метод комплексного аналізу – для формулювання висновків та пропозицій.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні механізму регулювання взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації і розробці рекомендації щодо його запровадження в практичну діяльність з метою забезпечення їх відкритості і прозорості, а саме:

- розроблено концептуальний підхід до формування процесної моделі механізму регулювання взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, використовуючи інструменти, спроможні максимально сприяти удосконаленню їх діяльності;

- нами структуризовано цілі і завдання комунікаційної взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської територіальної громади із засобами масової інформації;

- розроблена та схематично представлена модель механізму регулювання взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації за структурними елементами;

- розроблено концептуальну модель комунікаційної взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації.

Практична цінність одержаних результатів дослідження. Основні теоретичні положення, висновки та пропозиції мають практичне спрямування та можуть бути використані для вдосконалення процесу взаємодії самоврядування Брацлавської громади та засобів масової інформації шляхом забезпечення відкритості та прозорості влади.

Інформаційна база дослідження. Теоретичну та методологічну базу дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців, присвячені питанням правового та організаційного забезпечення інформаційної відкритості і прозорості взаємовідносин, а також нормативно-правові акти, що регламентують відносини в інформаційній сфері.

Апробація результатів дослідження. Проведене дослідження було апробовано і схвалено за результатами:

- участі у X Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих», тема: «Взаємодія органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації» (м. Вінниця, ВТЕІ КНТЕУ, 21 квітня 2021 р.);

- участі у VIII Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології», тема: «Роль і місце засобів масової інформації в системі роботи органів місцевого самоврядування» (м. Вінниця, ВТЕІ КНТЕУ, 8 жовтня 2021 р.).

Кваліфікаційна робота має обсяг 66 сторінок комп'ютерного тексту, містить вступ, три основних розділи, висновки та пропозиції, список використаних джерел і додатки. Кваліфікаційна робота містить 6 таблиць, 4 рисунки та 8 додатків. В процесі дослідження нами було опрацьовано 52 літературних джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ДЕМОКРАТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ САМОВРЯДУВАННЯ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В сучасних умовах взаємодія органів самоврядування та засобів масової інформації є процесом здійснення прийому, створення, збереження, передачі і використання інформації. Практика засвідчує, що в сьогоденні запровадження нових інформаційних технологій створює так звані мережеві структури. Це зумовлює потребу у визначенні сутності характеристик принципів відкритості та прозорості у процесі взаємодії органів самоврядування із засобами масової інформації, їхньої діалогової взаємодії.

Важливими завданнями щодо забезпечення посилення спроможності органів самоврядування в питаннях розвитку є надання більш якісних послуг, залучення громадян до активної участі у суспільному житті на місцевому рівні, підтримання діалогу влади та суспільства, забезпечення конституційного права громадян тощо. При цьому удосконалення взаємодії органів самоврядування із засобами масової інформації пов'язані, перш за все, із дотриманням принципів демократичного врядування, відкритості та прозорості. [33]

Принцип відображає в системі публічного управління закономірності та взаємозв'язок між елементами управління. Принципи моделювання органів самоврядування науково обґрунтовані та законодавчо закріплені, що є основою, на якій будується і функціонує ця система. Але водночас при цьому вирішальне значення набувають сучасні підходи у процесі взаємодії органів самоврядування із засобами масової інформації.

Науковий аналіз сучасних наукових підходів до цього питання надає можливість забезпечення демократичних принципів відкритості та прозорості у взаємодії органів самоврядування із засобами масової інформації та його вдосконалення.

Вищенаведені питання досліджені у роботах зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме: О. С. Кондратинського, Д. В. Булдакова, В. Стасів, О. Батнова, О. Лазор, І. Юника, А. Олешко, І. Щебетун тощо. Розкриття основного змісту інформаційної взаємодії органів самоврядування і засобів масової інформації відображено в роботах: А. Войтенко, О. Панченко, М. Пухтинського, М. Андрієва.

В роботах вчених підкреслюється, що ефективність публічного управління пов'язана з якістю діалогу між органами самоврядування і засобами масової інформації. Науковці внесли вагомий внесок у розуміння теоретичних та практичних аспектів публічного управління медійною сферою, що значно залежить від формування інформаційного суспільства.

Дискусія щодо процесу взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації існує в українському просторі практично від початку проведення адміністративної реформи. Основна сутність дискусії – пошук відповіді на питання: чому органи самоврядування не завжди є відкритими та прозорими для громадян, а засоби масової інформації – не завжди об'єктивні та чесні. Сучасні дослідження науковців висвітлюють відкритість прозорості у засобах масової інформації, обмін інформацією, дискусію між органами самоврядування та громадськістю.

Сьогодні є досить поширеним твердження, що медіа-простір є сукупністю джерел, з яких громадяни отримують інформацію та змістовне поле, яке ці джерела формують. Наприклад, на думку вченого В. Бурлачука, медіа-простір у вузькому сенсі – це безліч зв'язків і взаємодій, що є відкритою системою відносин виробників і споживачів інформації. [16]

Науковець Т. Пуліна вважає, що засоби масової інформації є соціальною системою, а всі структурні елементи (телепростір, радіо простір, простір друку, Інтернет тощо) – взаємопов'язані та підпорядковуються загальним закономірностям розвитку медіа-простору. [37]

На думку А. Войтенко, в структурі медіа-простору потрібно виділити такі сегменти: мас-медіа – матеріальна, фізична основа передачі масової

інформації; соціальні відносини агентів медіа-простору – виробництво і споживання масової інформації; інформаційний символічний продукт – форма поширення масової інформації. [19]

Сучасний медіа-простір – це пов'язані між собою елементи, система організована за мережевим принципом. Це підвищує адаптивність засобів масової інформації, дає можливість гнучко реагувати на запити ринку.

Не менш важливим є також «інформаційне середовище», що являє собою сукупність джерел інформації, яка належить конкретній аудиторії.

Сучасний медіа-простір України за своєю сутністю – це не тільки ретранслятор інформації, але й її виробник. Відповідно, він є складною глобальною системою, що само організується і є здатною забезпечити потреби в інформації всіма можливими комунікаційними засобами. Медійний простір сьогодення має п'ять рівнів.

Перший (найбільш важливий) – це електронні засоби масової інформації, які формують єдиний інформаційний простір. Він контролюється політизованим капіталом або перебуває у власності держави.

Другий рівень – друковані та електронні засоби масової інформації, які контролюються місцевими органами влади і є показником важкої економічної ситуації в державі, внаслідок цього потребує підтримки органів публічної влади.

Третій рівень системи – це регіональні електронні та друковані засоби масової інформації, які контролюються місцевим органом влади, який є показником вадкої економічної ситуації в державі, внаслідок чого потребує підтримки органів публічної влади.

Четвертим рівнем є Інтернет. Комунікаційне середовище – це набір каналів інформаційного впливу на громадську думку. Це, в першу чергу, відкриття та просування корпоративного або особистого сайту, неконтрольоване розміщення на ньому будь-якої інформації, необмеженість можливостей її тиражування. Це надає можливість використовувати Інтернет як ефективний засіб зв'язку з громадськістю.

П'ятий півень управління засобами масової інформації - це об'єднання різних каналів мовлення: телебачення, мовлення в мережі Інтернет. [16]

У контексті активізації формування громадянського суспільства комунікація стає обов'язковою функцією сучасних демократій, забезпечуючи участь громадськості в прийнятті рішень і контроль за діями влади, самоврядування, відкритість їх для громадськості та громадськості до влади та органів самоврядування та, надаючи останнім можливість отримати підтримку, стабілізацію суспільних відносин.

Найбільш актуальною науковою проблемою є необхідність дослідження процесів та методів переходу структур органів самоврядування від політики інформування до ефективної комунікації з громадськістю, використовуючи засоби масової інформації, здійснення ефективного управління та громадського контролю.

Доступ до публічної інформації забезпечується шляхом:

- систематичного та оперативного оприлюднення інформації: в офіційних друкованих виданнях; на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет; на інформаційних стендах будь-яким іншим способом;
- надання інформації за запитом на інформацію.

Отже, інформація – це вихідний інформаційний потік, тобто, односторонній процес інформування громадян органами влади, самоврядування. Виходячи з вищезазначеного, ефективна модель комунікаційної взаємодії громадськості з органами самоврядування потребує активної позиції кожної зі сторін:

- забезпечення інформаційної відкритості з боку органів самоврядування, вчасного інформування про підготовку суспільно-політичних рішень; спонукання до діяльності у відповідності до змісту інформаційного посилу, формування індивідуальної і колективної свідомості;
- формування ефективної системи зворотного зв'язку за рахунок охоплення механізмами громадського контролю, громадської експертизи, моніторингів, консультацій з громадськістю;

- інформаційного наповнення щодо повноцінної активізації організаціями громадянського суспільства заходів стимулювання громадської активності, підвищення громадянської компетентності, зокрема, спеціальних навичок комунікативної взаємодії з органами самоврядування. [36]

На сьогодні існує декілька вагомих підстав для нової комунікаційної парадигми з домінантами партнерської взаємодії та відкритого діалогу між органами самоврядування та засобами масової інформації:

1. До відкритого діалогу органів самоврядування та засобів масової інформації наближають особливості сформованих економічних і соціальних відносин – «людина – орган влади».

2. У сучасних умовах на етапі впровадження адміністративно-територіальної реформи активізувалась сутність протиріч у діалозі органів самоврядування і засобів масової інформації.

3. Розвиток інформаційних технологій суттєво змінив інформаційний обмін, рівень відкритості і якості інформації, можливість громадського контролю, що в деякій мірі знімає соціальну напруженість і допомагає вирішенню конфліктів, які виникають.

4. Нові засоби масової інформації істотно видозмінюють зворотний зв'язок громади і органів самоврядування. Така система уможлиблює більш повний та ефективний моніторинг діалогу та легітимності домовленості щодо діяльності органів самоврядування. [18]

Отже, на сьогодні є необхідність розширення можливостей впровадження нових відносин між органами самоврядування і засобів масової інформації, використання комунікативних технологій в практичному діалозі між ними. Але потрібно враховувати, що ефективність поширення інформації, рівень її засвоєння громадянами залежить від характеру комунікатора, від якості та змісту самого повідомлення, від каналу передачі інформації, від потреб даної аудиторії у інформації.

Особливе значення серед елементів системи зв'язку органів самоврядування і засобів масової інформації мають інструменти соціальних і комунікативних технологій, які застосовують під час стратегічного планування роботи органів самоврядування у процесі реалізації комунікаційної стратегії та комунікативних заходів органу публічного управління. З метою визначення ефективних шляхів налагодження взаємодії органів самоврядування і засобів масової інформації, потрібно використовувати концепцію прямих зв'язків.

Ефективність взаємодії органів самоврядування і засобів масової інформації залежить від стабільності й послідовності методів і заходів їхньої співпраці, що за наявності концептуальних підходів до комунікаційної та інформаційної державної політики є ключовим. Від рівня стабільності цих концептуальних підходів залежить можливість зміни напрямків взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації. [28]

Розробка нової моделі взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації вимагає швидкої адаптації цього процесу до сучасних реалій. Але, водночас, сьогодення вимагає якісної, достовірної інформації та комунікації, а також врахування ускладнення процесу аналізу моделювання ситуації під час прийняття управлінських рішень на всіх рівнях владних відносин. [24]

У наукових працях, присвячених аспектам функціонування моделі інформаційної взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації розглядається як можливість удосконалення системи зв'язків влади з громадськістю.

Необхідно підкреслити, що проблему формування моделі діалогової взаємодії органів самоврядування і засобів масової інформації в сучасних умовах недостатньо вивчено й узагальнено. Практика моделювання інформаційних потоків дозволяє, створюючи систему управління інформаційним простором, здійснювати обмін інформацією у вертикальному і горизонтальному вимірах.

Враховуючи суперечливість сьогодення, виникає глобальний характер інформації. Сьогодні акцент робиться на взаємодії органів самоврядування і засобів масової інформації. Формування нового інформаційного простору дало початок принципової зміни моделі інформаційної взаємодії влади та засобів масової інформації, що є моделлю взаємодії, а не інформаційного управління з боку держави. Водночас, сформувалися елементи двосторонньої комунікації між органами самоврядування та засобами масової інформації.

На наш погляд, дослідження аналізованого періоду вказують на принциповий критичний момент системи інформаційних відносин, - це зворотній зв'язок між органами самоврядування і засобами масової інформації. Сьогодні існує обмеження доступу до основних інформаційних ресурсів опозиційним до діючої влади політичним і громадським силам, що призводить до одіозності висвітлення основних подій у державці. Водночас, окрім цього, існує певна конкуренція в українському інформаційному просторі між чинною владою й альтернативними їй політичними, громадськими силами, що сприяє можливості повноцінної участі опозиції в політичній боротьбі і, як наслідок, збільшення рівня відкритості та прозорості політичних процесів в Україні. [18]

Наукові дослідження сучасності визначають тенденцію підвищення привабливості для значної частини активного населення неконтрольованих державою засобів масової інформації, що надають можливість отримання альтернативної та незалежної інформації з одночасним зниженням рівня інтересів до контрольованих владою засобів масової інформації. Також можна відмітити, що протягом минулих років в Україні з'явилась тенденція формування асиметричної комунікації.

Відповідно, наявний зворотний зв'язок між органами самоврядування (публічної влади) та засобами масової інформації використовується, переважно, з позицій аналізу ефективності та коригування процесу діалогової взаємодії. Тому моделювання органів самоврядування та засобів масової інформації, що ґрунтується лише на контролі, має безперспективний

характер та має ґрунтуватися на досвіді країн, де істотний спектр можливостей впливу на суспільну свідомість, що сприятиме формуванню ефективного механізму адаптації до зовнішніх внутрішніх інформаційних впливів в сьогоденні.

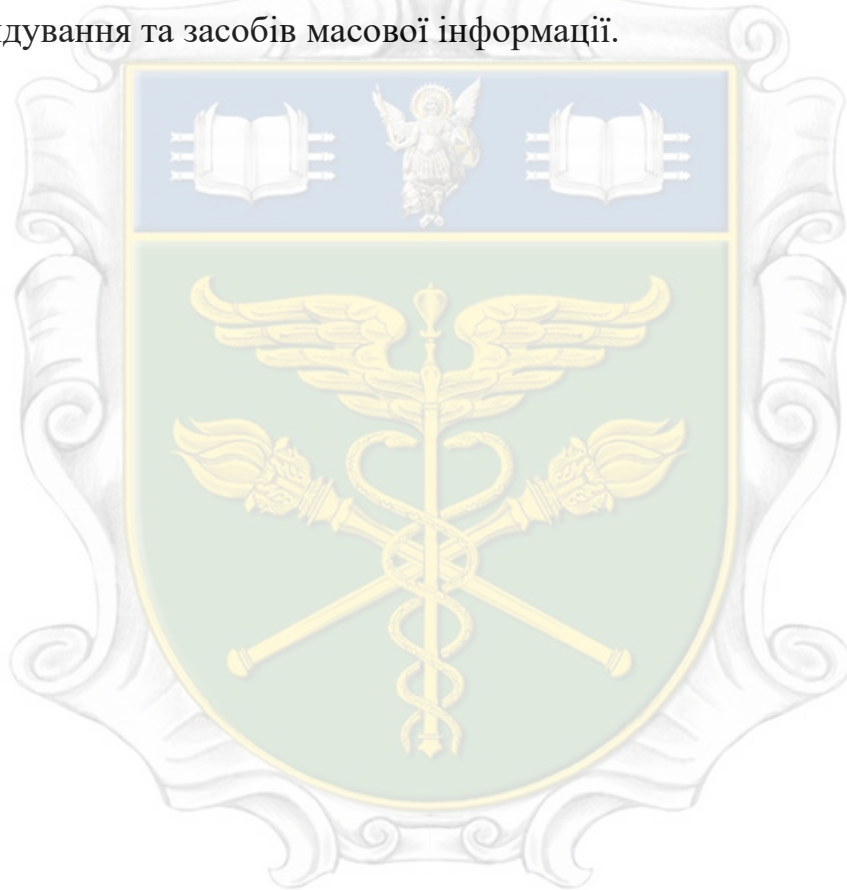
Нова модель інформації передбачає зміну ролей учасників комунікації. Відповідно, подача інформації здійснюється двосторонньому напрямку. Джерело інформації та реципієнт зрівнюються в своїх соціальних статусах, стають рівноцінними. Сучасний споживач інформації прагне до індивідуалізації та самореалізації, є критичним і мобільним. Відповідно, традиційні способу впливу є недосконалими та втрачають свою дієвість.

В перспективі нова модель взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації повинна бути орієнтована на громадські інтереси, сприяти ефективному вирішенню проблем, які виникають при одержанні інформації, веденні партнерського діалогу, а також відкритості та доступності. Така модель є оптимальною моделлю управління. У результаті взаємодії відбуваються зміни стану як органів влади, так і засобів масової інформації, що впливає на громадську думку. Ця модель є ефективною моделлю управління складними інформаційно-комунікативними процесами. Це також результат впливу взаємодії правової демократичної держави та розвинутого громадянського суспільства. Демократичний процес в Україні залежить від інституту незалежних заходів масової інформації, а також можливості публічного та конкурентного змагання різних політичних ідей, що ефективно впливає на взаємовідносини органів самоврядування та засобів масової інформації. [23]

На нашу думку, розробка нової моделі взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації обов'язково сприятиме змінам ефективності інформаційно-комунікаційного забезпечення. Реалізація ефективних управлінських рішень вимагає розробки нової моделі інформаційної взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, яка заснована на якісно нових відносинах. Інформація в

сьогоденні є потужним та ефективним ресурсом публічного управління, оскільки це процес взаємодії, а її ефективність – запорука стабільного і успішного розвитку держави.

Отже, ефективна взаємодія органів самоврядування та засобів масової інформації на основі принципів відкритості та прозорості потребує зміни характеру інформаційних зв'язків між ними. Це об'єктивна необхідність постійних змін в суспільстві, які спонукають до виникнення протиріч з установчими бюрократичними традиціями владних структур та їх висвітлення у засобах масової інформації. Принципи демократичного врядування, які передбачають діалогові партнерські відносини, потребують наукового обґрунтування в аспекті формування нового типу взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ВЗАЄМОДІЇ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

2.1 Аналіз організаційних складових взаємодії органів самоврядування Брацлавської територіальної громади із засобами масової інформації

Брацлавська селищна рада (надалі – селищна рада) є адміністративно-територіальною одиницею та органом місцевого самоврядування в Тульчинському районі Вінницької області і знаходиться за адресою: Вінницька обл., Тульчинський р-н, смт Брацлав, вул. Незалежності, 30. Брацлавська селищна рада створена та функціонує у відповідності до затвердженого Статуту Брацлавської територіальної громади. Статут Брацлавської територіальної громади приймається селищною радою більшістю депутатів від загального складу ради. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування приймаються у відповідності до законодавства та Статуту. Статут Брацлавської територіальної громади прийнято 16 сесією 23 скликання селищної ради 10 листопада 2000 року, він є постійно діючим актом. (Додаток А)

Система самоврядування територіальної громади селища визначається Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Система місцевого самоврядування Брацлавської територіальної громади включає:

- територіальну громаду селища – первинний суб'єкт місцевого самоврядування, яка не може безпосередньо вирішувати будь-яке питання, віднесене Конституцією та законами України до відання місцевого самоврядування;

- селищну раду - представницький орган місцевого самоврядування;

- селищного голову;
- виконавчі органи селищної ради;
- органи самоорганізації населення.

Розмежування повноважень між елементами системи місцевого самоврядування здійснюється відповідно до чинного законодавства України та цього Статуту.

Брацлавська територіальна громада створена шляхом об'єднання 19 населених пунктів (сміт Брацлав та села: Анциполівка, Бугаків, Вигнанка, Вишківці, Глинське, Гранітне, Довжок, Забужжя, Сорокодуби, Шура, Яструбиха, Монастирське, Гриненки, Вовчок, Грабовець, Скрицьке, Зяньківці, Новоселівка). Чисельність населення Брацлавської громади становить 9733 людини.

Найбільшим підприємством Брацлавської територіальної громади є завод ТОВ «Брацлав», що є єдиним підприємством в Україні, яке займається науковими дослідженнями, розробкою і конструюванням, виробництвом, монтажем і сервісним обслуговуванням обладнання для виробництва молока. Саме на цьому заводі вперше в Україні було розроблено та впроваджено у виробництво комплекс доїльних установок і обладнання для всіх технологій утримання і доїння корів, які тепер широко використовуються як в Україні, так і за кордоном.

Територіальну громаду Брацлава складають жителі громади. Мешканці громади здійснюють своє право на місцеве самоврядування безпосередньо або через органи місцевого самоврядування. Вищими формами здійснення Брацлавською територіальною громадою місцевого самоврядування є місцевий референдум і місцеві вибори. Рішення місцевого референдуму та результати голосування публікуються комісією з проведення місцевого референдуму після 10 днів його проведення. Рішення місцевого референдуму набуває чинності з моменту його опублікування в місцевій пресі.

З метою обговорення питань загально-селищного значення, створення органів самоорганізації населення, заслуховування повідомлень та звітів про

роботу органів і посадових осіб місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення, прийняття рішення про запровадження місцевих зборів на засадах добровільного оподаткування скликаються загальні збори мешканців Брацлавської громади. Загальні збори скликаються головою селищної територіальної громади. Розпорядження селищного голови про скликання загальних зборів громадян оприлюднюється не пізніше, ніж за 7 днів до їх проведення із зазначенням часу скликання, місця проведення і питань, які передбачається винести та обговорення.

Селищний голова, селищна рада та її виконавчий органи здійснюють свою діяльність щодо реалізації функції місцевого самоврядування з дорученням територіальної громади, від її імені та в її інтересах. Діяльність органів місцевого самоврядування базується на засадах законності, гласності, підконтрольності, підзвітності перед територіальною громадою, розмежуванні повноважень представницької та виконавчої гілки влади, забезпеченні повноти здійснення функцій місцевого самоврядування та пріоритету інтересів Брацлавської громади.

Розподіл повноважень між органами і посадовими особами місцевого самоврядування здійснюється згідно законодавства України і Статуту. Повноваження, які можуть передаватися та порядок їх передачі визначаються законодавчо. Організаційну структуру Брацлавської селищної ради наведено на рис. 2.1.

Структура Брацлавської селищної ради представлена відділами:

- відділ бухгалтерського обліку;
- відділ державної реєстрації;
- відділ земельних відносин;
- відділ освіти;
- відділ проектної діяльності;
- відділ соцзахисту населення;
- фінансовий відділ;
- юридичний відділ;

- відділ з питань інформаційної політики, комунікацій та програмно-апаратного забезпечення;
- центр надання адміністративних послуг (ЦНАП, прозорий офіс).

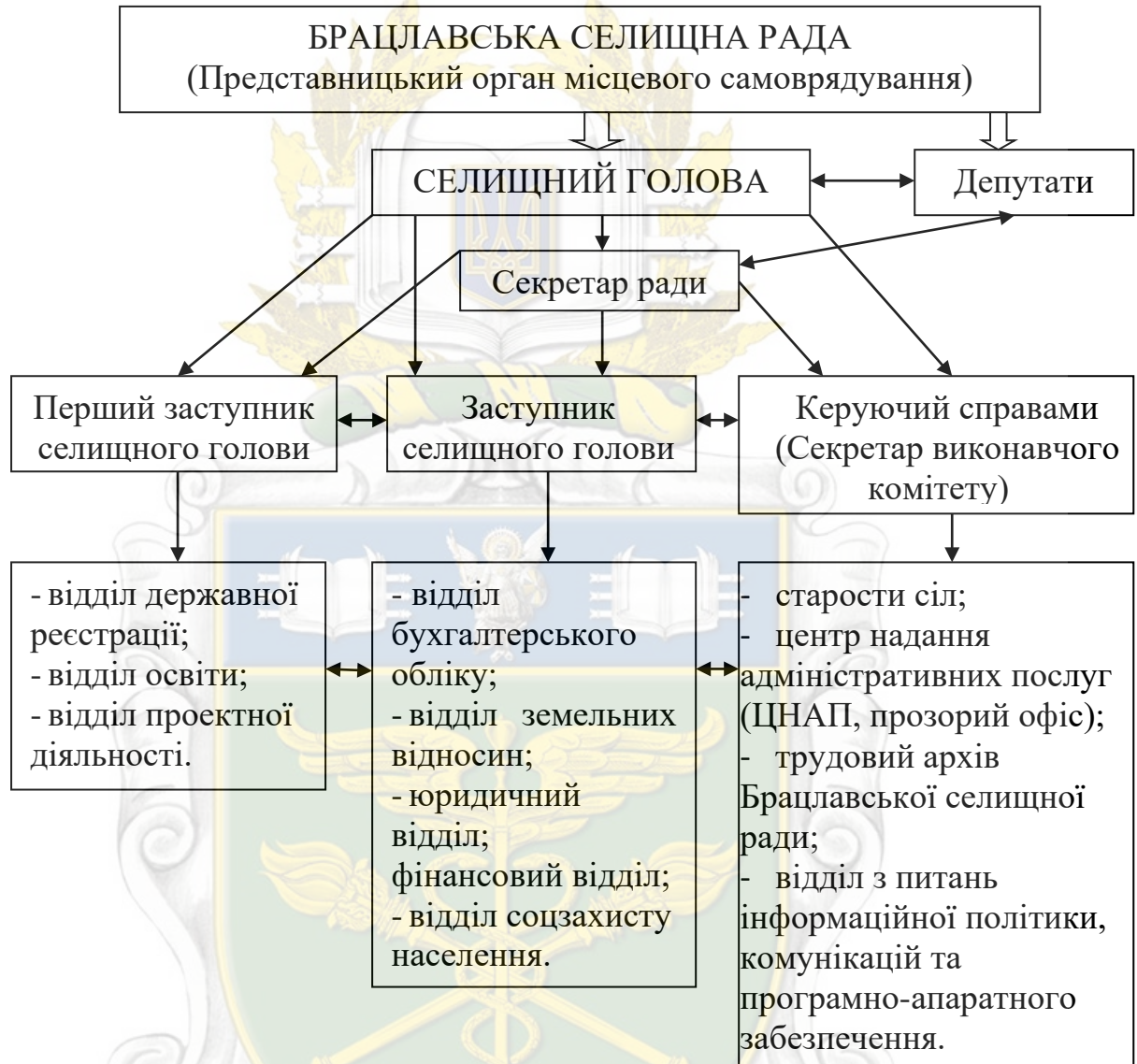

Рисунок 2.1 - Організаційна структура Брацлавської селищної ради

Головним завданням відділу з питань інформаційної політики, комунікацій та програмно-апаратного забезпечення є взаємодія з громадою та її інформування, аналіз і прогнозування суспільно-політичних явищ і процесів, взаємодія із ЗМІ, а також здійснення заходів організаційного характеру, спрямованих на забезпечення вільного доступу мешканців Брацлавської громади до публічної інформації. Компетенцією зазначеного

відділу є підготовка і розміщення інформаційних матеріалів на офіційному сайті Брацлавської громади, а також сприяння висвітленню подій і процесів, що відбуваються. Однак, здійснене нами дослідження вказує на нечітку та неповне розуміння працівниками даного відділу своїх функцій, оскільки наразі взаємодія органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації зводиться, переважно, до комунікацій. Між тим, органи самоврядування Брацлавської громади володіють більшими інформаційними ресурсами, оскільки всередині самої системи відбувається активний обмін інформацією, яка, безперечно, підлягає систематичному аналізу.

Система органів та посадових осіб місцевого самоврядування включає:

- представницький орган місцевого самоврядування – селищна рада;
- селищного голову;
- виконавчий орган місцевого самоврядування – виконавчий комітет.

Брацлавська селищна рада є представницьким органом місцевого самоврядування, єдиним органом представницької влади Брацлавської територіальної громади. Селищна рада формується шляхом вільних виборів, які проводяться на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Порядок призначення, організації і проведення виборів депутатів селищної ради визначаються Конституцією, законами України та Статутом. Крім депутатів, до складу Брацлавської селищної ради входить селищний голова. Депутатами Брацлавської селищної ради є особи, які шляхом вільних виборів наділяються повноваженнями територіальної громади Брацлава представляти інтереси своїх виборців та здійснювати функції місцевого самоврядування, віднесені законодавством до відання селищної ради.

Депутати Брацлавської селищної ради здійснюють свої повноваження на громадських засадах. Селищна рада може прийняти рішення щодо оплати роботи окремих депутатів, які займають в раді виборчі посади на постійній основі.

Строк повноважень селищної ради – чотири роки. Селищна рада є повноважною за умови обрання не менш як двох третин від встановленого радою складу. Повноваження селищної ради припиняються в день офіційного оголошення територіальною виборчою комісією про обрання селищної ради нового скликання. Основною організаційною формою роботи селищної ради є її сесія. На сесіях селищна рада розглядає найважливіші питання, віднесені до відання місцевого самоврядування. Рішення селищної ради нормативно-правового характеру підлягають офіційному оприлюдненню в десятиденний строк з моменту прийняття і набувають чинності з дня оприлюднення, якщо селищною радою не встановлено більш пізній строк введення цих рішень в дію.

Постійні комісії селищної ради є постійно діючими органами, які обираються з числа депутатів ради на строк її повноважень для вивчення попереднього розгляду підготовки та, віднесених до відання ради та для здійснення контролю за виконанням рішень ради, її виконавчих органів. До складу постійної комісії входять її голова, члени комісії і секретар. Постійні комісії за дорученням селищної ради або за власною ініціативою попередньо розглядають проекти програм соціально-економічного і культурного розвитку селища, місцевого бюджету, звіти про виконання програм і бюджету, готують і вивчають питання про стан та розвиток відповідних галузей господарського і соціально-культурного будівництва, розробляють проекти рішень ради та готують висновки з цих питань, виступають на сесіях ради з доповідями.

Посадою особою селищної ради, яка відповідає за організацію її роботи, є секретар ради. Секретар ради обирається селищною радою за пропозицією селищного голови з числа її депутатів на строк повноважень ради відкритим або таємним голосуванням більшістю голосів від загального складу ради.

Селищний голова є посадовою особою територіальної громади селища. Селищний голова очолює виконавчий комітет селищної ради та головує на

засіданнях селищної ради. Селищний голова обирається жителями територіальної громади, які мають право голосу строком на чотири роки при таємному голосуванні шляхом вільних виборів. Селищний голова в межах своїх повноважень видає розпорядження.

Виконавчий комітет селищної ради є виконавчим і розпорядчим органом місцевого самоврядування, який утворюється селищною радою на строк її повноважень. очолює виконавчий комітет селищний голова. Виконавчий комітет є юридичною особою, має свою печатку та інші реквізити юридичної особи. Виконавчий комітет є підконтрольним селищній раді, а з питань здійснення ним делегованих повноважень органів державної влади є також підконтрольним відповідним органами виконавчої влади. Звітує про роботу виконавчого комітету селищний голова.

Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування Брацлава згідно з Конституцією України є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевого бюджету, позабюджетні цільові та інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності Брацлавської територіальної громади.

До комунальної власності селища можуть належати:

- земля та інші природні ресурси;
- комунальні підприємства;
- банки, страхові товариства, пенсійні фонди, заклади і установи культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, соціального обслуговування і інше майно, що належить територіальній громаді Брацлава;
- частки (паї) у майні підприємств;
- комунальний житловий та нежитловий фонд селища;
- доходи місцевого бюджету, позабюджетні, валютні та інші кошти в банківських установах, цінні папери тощо.

У комунальній власності знаходяться об'єкти, що мають важливе значення для життєзабезпечення селища, задоволення потреб територіальної громади (системи водо- та енергопостачання, інженерні комунікації, музеї, пам'ятники культури тощо).

Оперативне управління об'єктами комунальної власності територіальної громади селища здійснюють виконавчі органи селищної ради, на які покладаються наступні функції:

- підготовка пропозицій на розгляд селищної ради щодо прийняття об'єктів до комунальної власності селищної ради;
- підготовка і передача на розгляд селищної ради або її виконавчого комітету питань про створення, реорганізацію та ліквідацію підприємств і організацій, що перебувають у комунальній власності територіальної громади;
- надання згоди на здачу в оренду об'єктів комунальної власності територіальної громади;
- реалізація затвердженої рішенням селищної ради програми приватизації комунального майна.

Загальний контроль за використанням об'єктів комунальної власності здійснює селищний голова.

Фінансова основа органів місцевого самоврядування складається з:

- коштів місцевого бюджету;
- коштів позабюджетних (цільових) фондів;
- коштів селищної ради та виконавчого комітету;
- фінансово-кредитних ресурсів;
- страхових ресурсів;
- коштів, отриманих від приватизації комунального майна територіальної громади;
- інших фінансових ресурсів, субвенцій переданих органам місцевого самоврядування згідно законодавства.

Селищна рада має власний бюджет, який розробляється, затверджується і виконується органами місцевого самоврядування самостійно, в межах повноважень. Кошти від перевиконання дохідної частини бюджету спрямовуються селищною радою на першочергові цілі і потреби так званих захищених статей бюджету на вирішення соціальних

проблем громади. Органи і посадові особи місцевого самоврядування є відповідальними, підконтрольними та підзвітними перед територіальною громадою про результат своєї роботи і надають жителям селища необхідну інформацію.

Жителі селища мають право на отримання достовірної інформації щодо діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування, яка може включати відомості про:

- структуру та чисельний склад органів місцевого самоврядування;
- компетенцію органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- призначення та звільнення посадових осіб органів;
- зміст актів та інших документів, що приймаються в системі місцевого самоврядування;
- поточну діяльність та плани роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування;
- позицію цих органів і посадових осіб з найважливіших питань щодо життя Брацлавської громади;
- іншу інформацію згідно чинного законодавства.

Порядок та періодичність надання цієї інформації, способи її оприлюднення визначаються селищним головою.

Сьогодні як в країні, так і на Вінниччині, засвідчує, що форма та зміст взаємодії органів самоврядування і засобів масової інформації не завжди сприяє інформаційній відкритості та прозорості діяльності органів влади. Водночас, ефективність управління владних структур повинна базуватися на взаємній інформованості, зацікавленості та готовності цих сторін до взаємодії. Основна причина – недосконалість організаційних складових процесу діяльності органів самоврядування, штучне зменшення інформаційного простору, суб'єктивно-об'єктивні відносини із засобами масової інформації. Великий вплив на ці взаємовідносини має відсутність розвиненої нормативно-правової бази. Підґрунтям для розгляду цих проблем

у взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації є дослідження і аналіз комунікативних аспектів інформації.

Враховуючи зовнішній вплив на зміну стану органів самоврядування, дія механізму публічного управління неможлива без відповідної йому організаційної структури та необхідної взаємодії між її елементами. Потрібно підкреслити, що організаційні механізми органів самоврядування Брацлавської громади так як і правові, відіграють значну роль у забезпеченні відкритості та прозорості органів влади, налагодженні інформаційної взаємодії і населення громади. Організаційні механізми сприяють формуванню головних орієнтирів вирішення зв'язків інформаційно-комунікативної системи Брацлавської громади, в першу чергу, забезпечення ефективного зворотного інформаційного зв'язку.

Організаційний механізм інформаційної взаємодії Брацлавської громади передбачає планове та кероване спілкування органів самоврядування з населенням громади. Організаційний механізм взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації являє собою сукупність інструментів, що використовуються в процесі реалізації виконання рішень органів самоврядування Брацлавської громади шляхом використання організаційних важелів управління.

Сама природа організаційного механізму взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації використовує інформаційну основу. Органи публічної влади Брацлавської громади використовують інформаційну взаємодію органів самоврядування, засобів масової інформації та населення громади в поєднанні комплекси політичних, правових, економічних, соціально-культурних і організаційних заходів, що забезпечують конституційне право населення на доступ до своєчасності і прозорості інформації. Навіть при протиріччях, які виникають при взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, така діяльність повинна забезпечувати відкритість та прозорість інформаційної сфери.

На рис. 2.2 відображені організаційні складові процесу взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації Брацлавської громади як п'ять діалектичних основних ланок.

Рисунок 2.2 – Схема організаційних складових процесу інформаційної взаємодії органів самоврядування Брацлавської громади та засобів масової інформації

Усі організаційні складові взаємодії засобів масової інформації та органів самоврядування Брацлавської громади поділяються на: передбачення, організацію та функціонування:

- модус передбачення – це мета поєднанні з задачею і результатом;
- модус організації – це напрямок у поєднанні з інформаційно-комунікативним алгоритмом;
- модус функціонування – це поєднання засобів і організаційного механізму взаємодії.

Вищевикладене вказує, що органи самоврядування є прямими суб'єктами інформаційної взаємодії.

Нові підходи до діяльності влади передбачають застосування нових форм і методів подачі інформації, новітніх комунікативних технологій. За умови якісного менеджменту результатом такої діяльності буде підвищення якості надання інформаційних послуг, наданими органами самоврядування

Брацлавської громади. Невід'ємною умовою ефективної діяльності Брацлавської селищної ради є систематичне дослідження та аналіз фінансових результатів її діяльності, табл. 2.1. (Додатки Б, Г, Е)

Таблиця 2.1 - Аналіз фінансового результату діяльності Брацлавської селищної ради за період 2018 – 2020 р.р., грн.

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від 2018 р.	
	2018	2019	2020	абсолютне (+,-)	відносне (%)
Власний капітал	5293349	4782672	3732779	-1560570	-29,5
Фінансовий результат	-4320533	-2884020	-3032861	-1287672	-29,8
Запаси	46674	82185	33137	-13537	-29,0
Незавершені капітальні інвестиції	747476	2423821	7939061	+7191585	+25,6

Аналізуючи дані табл. 2.1, потрібно відмітити на недостатньо ефективне використання Брацлавською селищною радою фінансових коштів. Наприклад:

- власний капітал громади в 2020 р. по відношенню до 2018 р. зменшився на 1560570 грн. Це відбулося за рахунок розпродажу деяких нерухомих об'єктів. Не було розроблено заходів по передачі їх в оренду з цільовим призначенням, що дало би можливість збільшення коштів бюджету громади;

- не достаток коштів в нефінансових активах вплинув на зменшення витрат по статті «запаси» - відповідно, з 46674 грн. до 33137 грн.;

- особливо вплинуло на фінансовий результат діяльності громади використання інвестицій: «незавершені капітальні інвестиції» зросли в 2020 р. по відношенню до базисного 2018 р. на 7191585 грн., або на 25,6%.

Ефективна діяльність органів самоврядування Брацлавської громади неможлива без подолання адміністративних бар'єрів. На відміну від правових, економічні проблеми мають невеликий по часу період, але на сьогодні вони гальмують розвиток взаємовідносин із засобами масової інформації. Це вказує на неефективне використання інвестиційних коштів за період 2018 – 2020 р.р., що перешкоджає належному функціонуванню організаційного механізму взаємодії влади та засобів масової інформації.

Аналіз доходів і витрат Брацлавської громади за період 2018 – 2020 р.р. наведено в табл. 2.2. (Додатки В, Д, Ж)

Таблиця 2.2 – Дослідження доходів і витрат Брацлавської селищної ради за період 2018 – 2020 р.р., грн.

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від 2018 р.	
	2018	2019	2020	абсолютне (+,-)	відносне (%)
Доходи: бюджетні асигнування	7397509	4839510	4935504	-2362005	-32,4
Доходи від надання послуг	4625	-	-	X	X
Витрати: за виконання бюджетних програм	7613727	4883030	4980216	-2633511	-34,6
Витрати за надання послуг	4625	7255	-	X	X
Інші витрати	26257	21558	1997	-24260	-92,4

Аналіз показників табл. 2.2 вказує на низку проблем і допомагає визначити як перспективу розвитку Брацлавської громади, так і визначити проблеми і ризики.

Вищенаведене в табл. 2.2 підтверджує неякісне передбачення ризиків діяльності громади, відповідно, допущення проблем в господарській діяльності, а саме:

- з 2019 р. в Брацлавській селищній раді відсутні доходи від надання послуг;

- різко зменшились витрати за виконання бюджетних програм: з 7613727 грн. в 2018 р. до 4980216 грн., або на 2633511 грн., що вказує на неефективне використання бюджетних коштів і, водночас, не виділивши їх на будівництво доріг на території Брацлавської громади, ремонт медичних закладів тощо. Рішення економічних проблем у взаємовідносинах органів самоврядування та засобів масової інформації допоможе підвищити якість інформаційних матеріалів, поліпшити імідж органів самоврядування та вирішити соціальні проблеми в громаді.

Аналіз організаційної діяльності взаємодії органів самоврядування Брацлавської громади та засобів масової інформації виявив недостатнє володіння загальною медійною ситуацією навколо управлінських структур. Не завжди чітке розмежування функцій між працівниками, неузгодженість горизонтальних взаємодій, дублювання функцій створюють передумови для помилок проведення якісної взаємодії із засобами масової інформації. Важливим є те, що передача інформації засобами масової інформації має бути досконалою та ефективною, рис. 2.3.

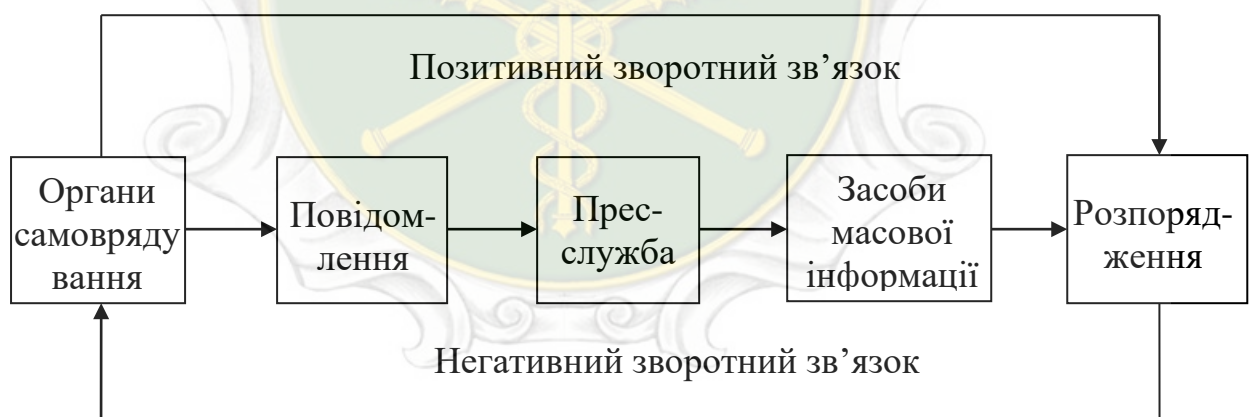

Рисунок 2.3 – Механізм передачі інформації в органах управління Брацлавської громади Тульчинського району

Реалізація ефективних напрямків передачі інформації враховує реалізацію основних принципів: по-перше, інформація здійснюється в оптимальний час; по-друге, здійснюється вибір певної аудиторії, для якої здійснюється передача інформації.

Потрібно підкреслити, що упорядковані незалежні джерела інформації розширюють для масового користувача можливість отримати достовірну інформацію в зручній для нього формі. Інформаційне забезпечення, формоване за допомогою засобів масової інформації Брацлавської громади повинно мати постійний вплив на громадську думку та враховувати її орієнтацію на демократичні принципи.

В аналізованому періоді роботи Брацлавської громади ми виявили, що організаційний механізм, який має позитивний та негативний зв'язок, інформація повинна бути точною, своєчасною, зрозумілою об'єктивною і доступною.

В сьогоднішній день говорити про остаточну сформованість інформаційно-комунікативних структур не можна. На жаль, і в Брацлавській громаді на рішення, які розробляються і затверджуються в теперішній час, мають вплив старі і нові погляди працівників на діяльність засобів масової інформації. основні допущені недоліки – це фрагментарність і несистемний підхід до реалізації певних управлінських рішень. Це пояснюється неналежним використанням потенціалу та можливостей двосторонньої взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації, що, безпосередньо, впливає на ефективність управлінських рішень та діалог населення громади з працівниками громади.

Така організація вимагає: створення системної мережі інформаційно-комунікаційних каналів прямого і зворотного зв'язку; врахування реалізації взаємодії органів самоврядування із засобами масової інформації, використовуючи інтеграцію інформаційних потоків з управлінськими рішеннями; створення комплексу умов для степної реалізації потенціалу інформаційно-комунікаційних структур.

Отже, розвиток комунікацій, які і їх удосконалення, є вимогою снування інформаційних форм взаємовідносин органів самоврядування Брацлавської громади та засобів масової інформації. Довіра населення громади сьогодні є чи не найбільшим впливом для органів самоврядування, тому її цілеспрямована діяльність щодо забезпечення прозорості і відкритості – один з головних пріоритетів сьогодення.

З метою більшої поінформованості та відкритості створено офіційний сайт Брацлавської селищної ради (територіальної громади), на якому щоденно розміщується оперативна, актуальна, в тому числі і офіційна інформація щодо життєдіяльності громади, що створює передумови для зворотного зв'язку з громадянами.

Аналізуючи сучасні організаційні складові взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації варто зазначити, що для різних верств населення актуальними та більш звичними й зручними є різні джерела інформації, тому орган самоврядування, здійснюючи інформаційно-комунікативну діяльність, має враховувати інтереси та потреби усіх. А для цього використовують нетрадиційні джерела інформації, а також друковані і електронні засоби масової інформації. З метою контролю за виконанням програми управління комунікацією Брацлавська громада інформує постійну комісію Тульчинської районної Ради з питань інформаційної політики про виконання заходів, передбачених програмою та ефективність реалізації її заходів.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що основними проблемами, які в сучасних умовах обумовлюють складність механізму інформаційно-комунікативної системи через низький рівень довіри громадськості до органів влади та органів місцевого самоврядування, щ створює певні бар'єри при сприйнятті інформації двома сторонами. Відповідно, громадськість стає активним, а не пасивним суб'єктом комунікативної політики.

Нині досвід двостороннього зв'язку активно використовується при взаємодії органів самоврядування Брацлавської громади із засобами масової

інформації як створення груп в соцмережах, в яких жваво обговорюють загальні проблеми та шукають шляхи їх вирішення. Загалом, за цей час органам самоврядування мають законні інструменти для здійснення комунікативної політики за новою моделлю, але, наш погляд, вони обмежені відсутністю єдиного нормативно-правового акту, який унормовує відносини між усіма суб'єктами комунікативного простору та встановлює окреслені тут нові пріоритети кожного із суб'єктів.

Зв'язки з громадськістю є важливою та відповідальною сферою діяльності органів самоврядування Брацлавської громади, що передбачають використання різних технологій і напрямів реалізації інформаційної взаємодії з громадськістю. Без відкритих і чесних відносин між представниками громадськості й органами самоврядування їхня робота матиме низьку ефективність. Саме через це дуже важливо, щоб сьогодні органи влади, особливо на території громади, усвідомлювали важливість діяльності служб зв'язків із громадськістю. Таке усвідомлення має сприяти підняттю іміджу органів самоврядування та поступово повертати довіру населення громади до влади.

Рівень ефективності функціонування Брацлавської селищної громади характеризують показники витрат за обмінними операціями її діяльності, табл. 2.3.

Дослідження та аналіз елементів витрат за обмінними операціями діяльності Брацлавської селищної ради за аналізований період (табл. 2.3) характеризує від'ємне абсолютне відхилення показників, відповідно:

- витрати на оплату праці зменшились на 2177286 грн. (з 5365031 грн. у 2018 р. до 3187745 грн. у 2020 р.). Це пов'язано з реорганізацією районів (Немировського та Тульчинського), що змінило організаційний склад громади;

- вищевикладене характеризує зменшення витрат по статтям «матеріальні витрати» на 73136 грн., «Амортизація» - на 27710 грн. відповідно;

- загальні витрати селищної ради в 2020 р. по відношенню до 2018 р. зменшилися на 2732766 грн.

Таблиця 2.3 – Аналіз елементів витрат за обмінними операціями дальності Брацлавської селищної ради за період 2018 – 2020 р.р., грн.

Статті витрат	Роки			Абсолютне відхилення 2020 р. від 2018 р.(+/-)
	2018	2019	2020	
Витрати на оплату праці	5365031	3936042	3187745	-2177286
Відрахування на соціальні заходи	1183598	666701	733594	-450004
Матеріальні витрати	1070472	1139335	997336	-73136
Амортизація	100351	158317	72641	-27710
Інші витрати	26257	31558	1997	-24260
Всього	7644609	4983313	4911843	-2732766

Проаналізовані дані вказують, що для успішної діяльності Брацлавської селищної ради необхідно виробити ефективну структуру управління, взаємодію її між працівниками громади, особливо, з врахуванням впливу зовнішнього середовища. Водночас, керівництво селищної ради повинно враховувати свою специфічну діяльність та постійний аналіз актуальних проблем, що ґрунтується, в основному, на проблемах в цілому в країні.

Отже, підбиваючи підсумки за результатами аналізу, зазначимо, що процеси функціонування засобів масової інформації і фундаментальної моделі взаємодії органів самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації характеризуються все більшим доступом до джерел інформації, розвитком свободи слова, впливом економічної та політичної незалежності засобів масової інформації.

2.2 Дослідження Програми розвитку інформаційно-комунікативної сфери Брацлавської територіальної громади

З метою сприяння взаємодії Брацлавської селищної ради як органу місцевого самоврядування із засобами масової інформації задля забезпечення вчасного та достовірного інформування мешканців Брацлавської громади про роботу селищної ради, її виконавчого органу, забезпечення відкритості і прозорості їх діяльності, відділом проєктної діяльності Брацлавської селищної ради розроблено проєкт програми (надалі - Програма) розвитку інформаційно-комунікативної сфери Брацлавської територіальної громади на період 2021 – 2023 р.р. Відділ з питань інформаційної політики, комунікацій та програмно-апаратного забезпечення Брацлавської селищної ради запропонував проєкт Програми на розгляд сесії селищної ради для затвердження. При цьому, під час формування бюджету Брацлавської громади і внесення змін до нього, на фінансовий відділ Брацлавської селищної ради покладено функції щодо передбачення коштів на реалізацію Програми.

В рамках здійсненого дослідження визначимо проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма.

Розвинена сфера публічних комунікацій є вимогою існування сучасного інформаційного суспільства. Довіра населення до дій органів місцевого самоврядування сьогодні є чи не найбільшим викликом для органів влади, тому її цілеспрямована діяльність стосовно забезпечення прозорості та відкритості – це є одним з головних пріоритетів діяльності Брацлавської селищної ради.

Необхідність і важливість прийняття зазначеної Програми зумовлена розвитком цифрових технологій, зростанням обсягів інформаційних потоків, а також важливістю використання нових моделей комунікації влади Брацлавської територіальної громади, соціально відповідального бізнесу,

активних громадян та підвищення рівня системного діалогу «влада – громада». Заходи Програми також спрямовані на збільшення кількості доступних та зручних каналів комунікації з метою розширення кола громадян, які отримують інформацію про діяльність усіх суб'єктів органів місцевого самоврядування.

Програма визначає організаційні та фінансові основи регулювання відносин щодо співпраці органів місцевого самоврядування Брацлавської територіальної громади з засобами масової інфоомації (теле- і радіомовними організаціями, друкованими засобами масової інформації, інформаційними агенціями, іншими засобами масової інформаційної комунікації та суб'єктами господарювання комунікативної та соціологічно-моніторингової галузі. Варто зазначити, що мешканці Брацлавської територіальної громади дізнаються про діяльність органів місцевого самоврядування не тільки із традиційних засобів масової інформації (газети, радіо і телебачення), а й дуже активно користуються соціальними мережами.

Одним з інноваційних засобів комунікації мешканців Брацлавської громади з органами її самоврядування є чат-бот «Свої» у Viber та Telegram. Сервіс дозволяє отримати консультації стосовно діяльності місцевої ради, ЦНАПу, проголосувати в місцевих опитуваннях, підписати петицію, підтримати проєкт громадського бюджету або взяти участь у консультаціях із громадськістю. Також можливо переглянути останні новини громади і налаштувати підписку на них. Для завантаження і підключення до чат-боту достатньо зісканувати QR-код з сайту територіальної громади. Чат-бот є чітким прикладом інноваційної комунікації, потужним інструментом е-демократії, який передбачає користування розширеними можливостями електронних сервісів, які передбачають миттєве одержання новин та повідомлень, а також надають можливість оцінити роботу органів місцевого самоврядування Брацлавської територіальної громади шляхом відправлення звернень до влади через звичний месенджер. Для зручності спілкування та в

якості більш чіткого висловлювання своїх роздумів і емоцій є функція завантаження стікерпаків.

З метою більшої поінформованості та відкритості функціонує офіційний сайт Брацлавської селищної ради (Брацлавської територіальної громади), на якому щоденно оперативно розміщується найбільш актуальна, в тому числі офіційна, інформація життєдіяльності Брацлавської територіальної громади. Таким чином, створені передумови для зворотного зв'язку з громадянами. У січні 2018 р. почала діяти офіційна сторінка Брацлавської територіальної громади у мережі Фейсбук.

Отож, аналізуючи сучасну інформаційну сферу Брацлавської територіальної громади, варто зазначити, що для різних верств населення актуальними та більш звичними й зручними є різні джерела інформації, тому орган місцевого самоврядування, здійснюючи інформаційно-комунікативну діяльність, має враховувати інтереси та потреби усіх. А для цього використовують як традиційні джерела інформації (друковані та електронні ЗМІ), так і сучасні – соціальні мережі, Інтернет-видання тощо.

Програма розроблена відповідно до Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про порядок висвітлення діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства» тощо.

Програма має відкритий характер і може доповнюватися (змінюватися) в установленому чинним законодавством порядку за умови, що в період її дії відбуватимуться зміни в законодавстві України, державній інформаційній політиці, в реальній соціально-економічній ситуації в селищі, які вимагатимуть оперативного реагування.

Метою Програми є забезпечення відкритості та прозорості у діяльності голови селищної ради, Брацлавської селищної ради та її

виконавчих органів через сучасні засоби масової комунікації, у тому числі друковані, електронні та Інтернет-ЗМІ шляхом їх залучення до висвітлення діяльності вказаних вище суб'єктів місцевого самоврядування, сприяння безперешкодній реалізації конституційного права громадян на інформацію і свободу слова, поширення відомостей про територіальну громаду серед її жителів та гостей, вивчення громадської думки та залучення громадськості до зростання у перспективі Брацлавської територіальної громади.

Обґрунтуємо шляхи і засоби розв'язання проблеми, обсяги та джерела фінансування, а також строки виконання Програми.

Рівень поінформованості населення з питань діяльності голови селищної ради, Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів, депутатів селищної ради та посадових осіб органу місцевого самоврядування суттєво позначається на якості суспільного діалогу. Системне інформування населення про дії органу місцевого самоврядування, проведення актуальних інформаційно-комунікативних кампаній є пріоритетним напрямком інформаційної складової в діяльності влади Брацлавської територіальної громади. Невід'ємною складовою цієї діяльності мають стати партнерські стосунки між громадою, органом місцевого самоврядування, засобами масової комунікації та громадським активом.

Реалізація Програми відбуватиметься протягом 2021-2023 р.р. Фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок коштів бюджету Брацлавської територіальної громади, виходячи з конкретних завдань, на підставі актів виконаних робіт та укладених угод. Орієнтовний обсяг коштів, необхідних для виконання Програми, становить 202,6 тис. грн.

Дослідимо, узагальнимо та наведемо перелік завдань і заходів щодо виконання Програми, а також її результативні показники.

Основними завданнями та заходами Програми є:

- оприлюднення в друкованих та електронних ЗМІ актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування (нормативно-правових та індивідуально-правових актів), статистичних даних про соціально-

економічний розвиток Брацлавської громади, звітів про виконання актів органу місцевого самоврядування та його посадових осіб; поширення офіційних повідомлень про діяльність селищного голови Брацлавської громади, Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів, а також депутатів селищної ради та посадових осіб органу місцевого самоврядування; створення офіційних, звітних, довідкових, святкових, новинних матеріалів тощо;

- інформування про здійснення регуляторної політики органами місцевого самоврядування;

- оперативне інформування громадськості під час кризових або надзвичайних ситуацій;

- інформаційний супровід усіх етапів реалізації економічної і соціальної політики місцевого самоврядування, що здійснюється Брацлавською селищною радою та її виконавчими органами;

- організація процесу висвітлення діяльності селищної ради, її виконавчих органів, депутатів міської ради та посадових осіб органу місцевого самоврядування;

- забезпечення впровадження нових сучасних ефективних форм взаємодії Брацлавської селищної ради та її виконавчих органів з членами Брацлавської територіальної громади;

- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо прав та обов'язків мешканців Брацлавської територіальної громади з питань місцевого значення;

- удосконалення каналів і форм комунікацій, що забезпечують взаємодію Брацлавської територіальної громади, органів місцевого самоврядування та засобів масової інформації, а також просування позитивного іміджу усієї Брацлавської територіальної громади;

- поширення інформації про Брацлавську територіальну громаду, її ресурси, інвестиційний клімат, перспективи розвитку провідних галузей промисловості та господарства з метою залучення та розширення інвестицій;

- зростання якості інформування громадян та забезпечення їхніх індивідуальних інформаційних потреб з отримання необхідної інформації стосовно діяльності органів місцевого самоврядування;

- створення об'єктивної громадської думки стосовно діяльності органів місцевого самоврядування і підвищення рівня довіри громади до них на основі отримання повної та оперативної інформації про їх діяльність;

- сприяння становленню відкритого демократичного суспільства шляхом запровадження постійного діалогу громади з владою для залучення широких верств населення до обговорення та участі у вирішенні питань місцевого значення;

- забезпечення доступу громадян до публічної інформації;

- забезпечення ефективної комунікаційної взаємодії між Брацлавською територіальною громадою, засобами масової інформації та органами місцевого самоврядування;

- застосування нових сучасних інформаційних технологій.

Ресурсне забезпечення Програми наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 - Ресурсне забезпечення Програми розвитку інформаційно-комунікативної сфери Брацлавської територіальної громади на період 2021–2023 р.р.

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Роки			Усього витрат на виконання Програми
	2021	2022	2023	
Обсяг ресурсів - всього, в тому числі:	50,0	74,3	78,3	202,6
Бюджет селищної територіальної громади	50,0	74,3	78,3	202,6
кошти небюджетних джерел	-	-	-	-

Перелік заходів, що спрямовані на виконання Програми, наведемо у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Перелік заходів Програми розвитку інформаційно-комунікативної сфери Брацлавської територіальної громади на період 2021 – 2023 р.р.

№ з/п	Напрями діяльності	Орієнтовані обсяги фінансування, тис. грн.			
		Роки			Всього
		2021	2022	2023	
1	2	3	4	5	6
1.	Комунікативна діяльність органів місцевого самоврядування, ЗМІ та комунікації, підтримання системного діалогу «влада-громадськість», каналів зворотного зв'язку, формування суспільної довіри,	8,0	10,3	10,7	29,0
1.1	у т.ч.: - на проведення соціологічних, аналітичних досліджень та опитувань	7,0	9,3	9,3	25,6
1.2	- на організацію публічних заходів за участю експертів, інститутів громадянського суспільства та широких верств населення територіальної громади: круглих столів, публічних звітів, презентацій, брифінгів, прес-конференцій, тренінгів, обміну досвідом тощо	1,0	1,0	1,4	3,4
2.	Забезпечення участі інститутів громадянського суспільства у процесах формування, реалізації і контролю діяльності органів місцевого самоврядування та налагодження ефективної взаємодії зі ЗМІ	-	-	-	-
3.	Взаємодія з електронними та друкованими ЗМІ, інформаційними агентствами та відповідними суб'єктами господарювання різних форм власності щодо висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування	42,0	64,0	67,6	173,6

Кінець таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6
3.1	у т.ч.: - на висвітлення інформації про діяльність Брацлавської селищної ради, її виконавчих органів, міського голови, іншої офіційної інформації у друкованих ЗМІ, на радіо і телебаченні, на Інтернет-сайтах, у соціальних мережах та на інших медіа-ресурсах	33,0	47,0	49,6	129,6
3.2	- на створення та розміщення соціальної реклами, презентаційних відеоматеріалів, спеціальних звітів і репортажів	3,0	5,0	6,0	14,0
3.3	- на проведення та запис онлайн-трансляцій нарад при селищному голові, пресконференцій, засідань селищної ради, постійних комісій селищної ради, брифінгів, круглих столів тощо у мережі Інтернет (вебсайти, соціальні мережі тощо)	5,0	11,0	11,0	27,0
3.4	- організація та проведення заходів до Дня журналіста України	1,0	1,0	1,0	3,0
	Разом	50,0	74,3	78,3	202,6

Обґрунтуємо інформацію, наведену в табл. 2.5.

1. Діяльність щодо взаємодії органів місцевого самоврядування та засобів масової інформації, підтримання системного діалогу «влада-громадськість», а також формування каналів зворотного зв'язку та суспільної довіри згідно Програми, досягається шляхом:

- проведення інформаційно-комунікаційних кампаній, реалізації комунікативних проектів відповідно до пріоритетних напрямків діяльності органів місцевого самоврядування, визначених нормативно-розпорядчими документами, окремими дорученнями органів місцевого самоврядування та їх посадовими особами тощо;

- підвищення рівня відкритості та прозорості місцевої влади, вироблення та поширення інформації про діяльність органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб на офіційному сайті Брацлавської селищної ради.

Виконавцями зазначених заходів є відділ цифрової трансформації та комунікації, а також розпорядники бюджетних коштів Брацлавської селищної ради. Причому фінансування на зазначені вище заходи не передбачено;

- здійснення соціологічних та аналітичних досліджень і опитувань.

Гарантом виконання зазначеного заходу є залучені організації та групи. В якості джерела фінансування виступає бюджет Брацлавської територіальної громади;

- організація публічних заходів за участю інститутів громадянського суспільства, експертів і широких верств населення Брацлавської територіальної громади: публічних звітів, презентацій, брифінгів, прес-конференцій, круглих столів, тренінгів, обміну досвідом тощо.

Виконавцем зазначеного заходу є відділ цифрової трансформації та комунікації. Джерелом фінансування зазначеного заходу є бюджет Брацлавської територіальної громади

Очікуваний результат полягає у забезпеченні відкритості і прозорості шляхом впровадження публічних комунікацій з громадськістю, засобами масової комунікації у процесах формування і реалізації політики органів місцевого самоврядування у всіх сферах суспільного життя Брацлавської територіальної громади.

2. Другим напрямком діяльності Брацлавської селищної ради в межах реалізації Програми, є забезпечення інтеграції інститутів громадянського суспільства у механізм розробки, реалізації та контролю діяльності органів місцевого самоврядування, також встановлення ефективної комунікації з органами місцевого самоврядування, забезпечення та просування іміджу Брацлавської територіальної громади.

Реалізація зазначеного напрямку передбачає здійснення таких заходів:

- адміністрування та просування контенту офіційної сторінки Брацлавської селищної ради та офіційної сторінки селищного голови у соціальних мережах;

- моніторинг засобів масової інформації, Інтернет-ресурсів та соціальних мереж.

Наведені заходи не фінансуються, а їх виконавцем є відділ цифрової трансформації та комунікації Брацлавської селищної ради.

Очікуваним результатом при цьому є інформування мешканців Брацлавської територіальної громади про ініціативи селищної ради, її виконавчого комітету, а також про новації, які запроваджуються органами влади, а також створення нових можливостей для розширення взаємодії з громадою.

Третім пріоритетним завданням Програми є взаємодія з електронними і друкованими засобами масової інформації, а також інформантами і відповідними суб'єктами господарювання різних форм власності стосовно висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування. Вирішення наведеного завдання досягається шляхом:

- висвітлення інформації щодо діяльності Брацлавської селищної ради у друкованих засобах масової інформації, на радіо і телебаченні, на Інтернет-сайтах, у соціальних мережах тощо. В якості виконавця цього заходу виступають друковані і електронні засоби масової інформації;

- виготовлення і розміщення соціальної реклами, презентаційних відеороликів, а також звітів і репортажів. Для виконання зазначеного заходу Брацлавська територіальна громада використовує залучення організацій та груп, фізичні особи;

- проведення і запису трансляцій нарад при селищному голові, при керівництві заступника селищного голови, прес-конференцій, засідань селищної ради, круглих столів у мережі Інтернет. Виконанню такого завдання сприятимуть електронні засоби масової інформації, інформаційних агентств;

- підготовки, організації і проведення заходів, присвячених дню журналіста України за рахунок бюджету селищної територіальної громади, а виконавцем є відділ цифрової трансформації та комунікації.

Очікуваний результат - забезпечення відкритості і прозорості Брацлавського селищного голови, Брацлавської селищної ради та її виконавчого комітету.

Отже, реалізація заходів, передбачених наведеною та обґрунтованою Програмою, сприятиме ефективній взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади з представниками засобів масової інформації і громади про діяльність органів місцевого самоврядування й підвищенню рівня довіри мешканців Брацлавської територіальної громади до органів місцевого самоврядування на основі отримання повної та всебічної інформації про їхню діяльність.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВЗАЄМОДІЇ БРАЦЛАВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

3.1 Удосконалення механізму регулювання комунікаційного забезпечення взаємодії органів самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації

Механізм регулювання взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації передбачає становлення ефективної комунікації, тобто, двостороннього (зворотного) діалогу владних структур з мешканцями громади посередництвом комунікаційних інструментів і каналів, насамперед, засобів масової інформації. При цьому слід зазначити, що засоби масової інформації є не лише засобом інформування громадськості, але й контролю з сторони громадськості за діяльністю органів місцевого самоврядування. Саме тому для забезпечення прозорості і відкритості своєї діяльності, органи місцевого самоврядування повинні бути зацікавлені в забезпеченні та удосконаленні ефективного механізму взаємодії із ЗМІ. Задля побудови зазначеного механізму, на нашу думку, потрібно визначити, охарактеризувати і структурувати цілі та завдання комунікаційної взаємодії органів місцевого самоврядування із ЗМІ.

При цьому важливим і принциповим моментом є розуміння сутності взаємодії, що, в даному випадку, спрямована не на процес прийняття рішення, а на реалізацію ухваленого рішення. Саме тому комунікаційна взаємодія органів місцевого самоврядування Брацлавської громади із ЗМІ має проявлятися не у їх взаємодії стосовно ухвалення рішення щодо змістовного наповнення інформаційних відомостей і визначенні комунікаційного каналу, а у взаємодії щодо реалізації рішення задля

забезпечення ефективного механізму комунікації. Результативність досягнення мети комунікаційної взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади із ЗМІ проявляється у зміні оцінювання мешканцями Брацлавської територіальної громади результатів діяльності владних структур. Для реалізації рішення, яке викликає такі зміни, обов'язковою є збіг інтересів між усім сторонами взаємодії.

Досягнення визначеної стратегічної мети комунікаційної взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади із ЗМІ вимагає чіткої і спланованої реалізації комунікаційних цілей і завдань, структуризація яких наведена нами на рис. 3.1.

Варто зазначити, що органи місцевого самоврядування повинні постійно взаємодіяти із ЗМІ за обумовленим і узгодженим всіма сторонами планом. Зазначений документ повинен визначати:

- мету, завдання та принципи комунікаційної взаємодії;
- функції суб'єктів, відповідальних за комунікаційну взаємодію із засобами масової інформації;
- інструкцію щодо підготовки і надання інформації із зазначенням строків і відповідальних осіб залежно від виду комунікації (планова, оперативна (подія, надзвичайна ситуація), роз'яснювальна (реакція на непорозуміння, коментарі, вирішення спорів та конфліктів));
- ресурсне забезпечення взаємодії;
- шаблони найбільш розповсюджених повідомлень для різних цільових аудиторій та аналіз цільової аудиторії;
- встановлення зворотного зв'язку;
- механізми та методики ефективних інструментів комунікації;
- реагування на запити і повідомлення засобів масової інформації;
- антикризове реагування;
- захист від недостовірної інформації, поширеної ЗМІ, а також звітність і відповідальність.

Рисунок 3.1 – Структуризація цілей і завдань комунікаційної взаємодії Брацлавської сільської ради із засобами масової інформації

Таким чином, процес формування механізму регулювання взаємодії передбачає собою розробку такого регламентного документу, в якому чітко прописується алгоритм послідовних дій органу місцевого самоврядування Брацлавської громади, які відповідальні за комунікаційну взаємодію із засобами масової інформації.

Отже, механізм регулювання взаємодії зі ЗМІ є процесом, на вході якого стоїть мета комунікації, а на виході – довіра населення Брацлавської громади до селищної ради як органу місцевого самоврядування та популярність засобів масової інформації.

Суб'єктами взаємодії є орган місцевого самоврядування Брацлавської громади та засоби масової інформації. Орган місцевого самоврядування відіграє головну роль щодо визначення цілей комунікаційної взаємодії із засобами масової інформації та їх ресурсного забезпечення.

Грунтуючись на визначеній стратегічній меті, спочатку обґрунтовуються параметри комунікаційного процесу, враховуючи чітке визначення складових механізму регулювання взаємодії, а потім обґрунтовується сам механізм регулювання взаємодії за процесним підходом, завдяки якому вимоги до взаємодії з використанням зазначених ресурсів перетворюються у вихід – задоволення обох сторін взаємодії.

Таким чином, на вході знаходяться інституційні умови взаємодії, що сприяють досягненню узгодженості стосовно цілей та пріоритетів взаємодії у відповідності до показників її ефективності. Механізм регулювання взаємодії органу місцевого самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації, який регламентує забезпечення прозорості і відкритості масової діяльності у процесі розробки і реалізації комунікаційного процесу в граничних межах життєвого циклу інформації, повинен забезпечити ефективність управління системою комунікаційних взаємовідносин між двома сторонами взаємодії.

Регулювання комунікаційної взаємодії селищної ради Брацлавської громади із ЗМІ з позиції процесного підходу має вагомим значення щодо

забезпечення як вхідних критеріїв взаємодії (цілі, пріоритети сторін взаємодії, інтереси), так і елементів на виході (задоволення всіх сторін взаємодії умовами забезпечення вчасною, достовірною та всебічною інформацією). На основі проведеного нами дослідження та вищезазначеного, розробимо та побудуємо процесну модель механізму регулювання взаємодії органу місцевого самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації за структурними елементами, рис. 3.1. (Додаток II)

Таким чином, комунікаційна стратегія і регламент дій суб'єктів Брацлавської селищної ради, відповідальних за комунікаційну взаємодію із засобами масової інформації, інституціалізують механізм регулювання взаємодії Брацлавської селищної ради із ЗМІ в якості певної послідовності процесів щодо досягнення мети, що має об'єктивний причинно-наслідковий характер. Отже, механізм регулювання взаємодії може розглядатися як процес, входом якого є мета взаємодії, а виходом – довіра мешканців Брацлавської територіальної громади до селищної ради як органу місцевого самоврядування, а також популярність засобів масової інформації.

3.2 Удосконалення концептуальних підходів до формування діалогової моделі комунікації Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації

Сучасний стан взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації знаходиться у стані переходу від традиційних форм взаємодії, роль яких зводиться до забезпечення процесу інформування висвітлювання діяльності до такої взаємодії, що ґрунтуватиметься на міцному зворотному зв'язку, що передбачатиме широкий спектр комунікативних засобів. В зв'язку з цим необхідною є розробка ефективної комунікаційної моделі взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами

масової інформації при забезпеченні моделювання всього інформаційно-комунікативного механізму, головною функцією якої буде оперативне забезпечення населення громади інформацією, що передбачає зворотний зв'язок. Розв'язання зазначеного питання потребує зі сторони Брацлавської селищної ради чіткості і оперативності щодо прийняття рішень, а також сприяння формуванню нових медіа, які, в подальшому сприятимуть забезпеченню сталого розвитку Брацлавської громади.

Оскільки на теперішній час спілкування між представниками владних структур Брацлавщини з представниками громадськості є звичним процесом, то виникає необхідність у моделюванні інформаційно-комунікаційного механізму, що має на увазі не суто технічну передачу інформації, а й передбачає обмін думками, що, у свою чергу, забезпечить створення системи управління інформаційно-комунікаційним простором; організацію інформаційного обміну як по вертикалі, так і по горизонталі; стандартизацію інформаційно-комунікаційного простору, створивши необхідні оперативні інформаційні зв'язки.

На наш думку, задля забезпечення механізму моделювання комунікативної взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації потрібно враховувати факт «публічної аналітики», оскільки в умовах сьогодення у різноманітних засобах масової інформації створено інформаційно-аналітичні передачі, спрямовані на широкий діапазон інформаційних потреб громади. Саме тому, вважаємо за доцільне на прикладі Брацлавської селищної ради сформувати сучасну комунікативну модель взаємодії органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації, завданням яких є інформаційне забезпечення реалізації пріоритетного вектору розбудови Брацлавської територіальної громади на довгострокову перспективу.

На наш погляд, комунікаційна модель взаємодії Брацлавської селищної ради із ЗМІ допоможе оволодіти, досліджувати, аналізувати та управляти масовою інформацією та налагодити прямий зворотний

інформаційний зв'язок з Брацлавською громадою. Тексти засобів масової інформації створять модель реального життя, що здійснюватиме вплив на зміст і форму устрою Брацлавської громади шляхом надання їй інформації щодо подій та явищ; доведення до громади послідовності дій щодо розв'язання необхідних питань; аналізу наслідків одержаних результатів; висвітлення громаді різноманітних поглядів і думок. Саме така модель дасть можливість сформулювати оптимальну, раціональну структуру передачі інформації як зверху вниз (від владних структур Брацлавської громади до самої громади), так і знизу вгору (від громади до місцевої влади). При цьому важливою умовою досягнення оптимального інформаційного забезпечення є забезпечення необхідного рівня інформаційної рівноваги між джерелом інформації і її споживачем.

Процес формування комунікаційної моделі взаємодії Брацлавської селищної ради і ЗМІ передбачає трансформацію реального інформаційного середовища в публічну інформаційно-комунікаційну віртуальну модель контактів у формі діалогу. Таку комунікаційну модель, на наш погляд, можна розглядати в якості дієвого засобу сучасних інформаційних відносин і ефективного інструменту публічного управління.

Моделювання комунікаційної взаємодії Брацлавської селищної ради із ЗМІ у формі діалогу, що ґрунтується на застосування сучасних інформаційних технологій і практик, надає можливість:

- практично використовувати процес комунікації усталених засобів масової інформації та інноваційних ЗМІ, а також вільного доступу до інформації для Брацлавської громади;

- на постійній основі здійснювати огляд періодичних видань, телеканалів, Інтернет-джерел;

- транслювати різноманітні події за участю представників влади селища;

- надавати прямі кваліфіковані консультації населенню громади тощо.

Передумовами до спільних дій влади і громади селища є обмін поглядами, встановлення зворотного зв'язку з мешканцями селища, діагностика суспільної позиції, вподобань і соціально-економічного стану з використанням інформаційних каналів засобів масової інформації. Завдяки цьому владні органи Брацлавської громади матимуть можливість контролювати ситуацію та забезпечувати дотримання мешканцями селища нормативно-правової бази, не обмежуючи їх інтереси. Зазначений нами підхід є базовим підходом для розробки концептуальної моделі комунікаційної взаємодії владних структур із засобами масової інформації, табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Комунікаційна модель взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації

Вплив влади на мешканців громади за допомогою засобів масової інформації		Вплив мешканців громади на владу за допомогою засобів масової інформації	
Форми взаємодії, управлінські дії	Зворотний зв'язок	Участь в управлінні	Зворотний зв'язок
1. Процес прийняття управлінських рішень передбачає врахування думки громади, що поступає через ЗМІ	1. Оперативне реагування у ЗМІ під час публічного обговорення чи діалогу	1. Проведення інформаційних кампаній, які сприяють прозорості і відкритості органів самоврядування Брацлавської громади	1. Створення необхідних організаційних структур, встановлення ефективного контролю за результатом діалогової взаємодії, залучення цільових коштів
2. Експрес-інформація через ЗМІ	2. Особисті та групові відгуки через ЗМІ	2. Організація інформаційних акцій через засоби масової інформації	2. Оперативне вирішення завдань стосовно належності до компетенції органів самоврядування
3. Організація недійних інформаційних акцій	3. Врахування можливості перехресних, зустрічних пропозицій й форми участі	3. Виявлення ініціативна у проведенні медійних заходів проведенні	3. Здійснення передбачених законодавством процесів і дій та прийняття відповідних ефективних рішень

Всі складові розробленої нами моделі передбачають врахування процесу зворотного зв'язку і взаємного контролю (передбачаючи дослідження і аналіз думок мешканців Брацлавської територіальної громади, ефективність діяльності органів місцевого самоврядування та соціально-економічної ситуації в Брацлавській громаді), при цьому ставиться акцент на забезпеченні демократизації інформаційно-комунікаційного механізму.

Таким чином, розроблена нами комунікативна модель взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації, на нашу думку, сприятиме визначенню обсягу забезпечення Брацлавської громади інформацією та можливості прийняття брати участь у прийнятті управлінських рішень. Пріоритетною задачею створення і використання наведеної нами моделі є побудова раціональної інформаційної структури задля вчасного донесення якісної і чіткої інформації населенню Брацлавської громади про події; визначення особливостей виникнення, функціонування та поширення масової інформації; розгляд особливостей засобів масової інформації, що використовуються для інформування Брацлавської громади та у процесі управління нею; вивчення текстового повідомлення в якості моделі, яка формує стратегію діяльності Брацлавської селищної ради.

Органи самоврядування Брацлавської територіальної громади повинні вчасно надавати представникам ЗМІ чітку та достовірну інформацію стосовно важливих питань, сприяти організації зустрічей з представниками ЗМІ тощо. При цьому, на нашу думку, слід враховувати, що рівень формування ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади і ЗМІ визначається такими критеріями:

- насиченістю інформаційного поля;
- охопленням територіальної громади інформаційними програмами;
- рівномірністю розподілу інформації;
- рівнем забезпечення доступу мешканців громади до інформації;
- рівнем інформованості населення громади стосовно політичних і соціально-економічних процесів, що відбуваються;

- рівнем довіри до прозорості та відкритості наданої інформації.

Процес інформаційної взаємодії повинен передбачати систему моніторингу і оцінювання ефективності здійснення такої взаємодії. Значення засобів масової інформації визначає діалоговий режим взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської селищної ради із ЗМІ, оскільки останні є важливим засобом формування зворотного зв'язку в комунікації «органи самоврядування - громадськість».

На наш погляд, пріоритетними формами взаємодії Брацлавської селищної ради та ЗМІ має стати організація спеціальних заходів для журналістів, а саме: прес-конференції, брифінги, прийоми для преси, організація прес-клубів та прес-турів. В ході наведених заходів представники ЗМІ зможуть одержати інформацію безпосередньо від представників органу місцевого самоврядування, що, як ми вважаємо, є більш тісним та ефективним засобом взаємодії зі ЗМІ, ніж розсилка заздалегідь підготовлених інформаційно-аналітичних матеріалів.

Необхідним є також оцінювання ефективності застосування наведених методів комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування із ЗМІ, використовуючи такі аналітичні методи, як моніторинг комунікативного простору та контент-аналіз з метою вибору найбільш ефективних засобів і методів взаємодії.

Отже, дослідження інформаційного поля Брацлавської територіальної громади дозволить визначити інформаційні ресурси, інформаційні потреби і цінності її мешканців задля опису вихідних показників, необхідних для визначення подальшого розвитку інформаційного простору Брацлавської територіальної громади. На основі вищевикладеного, можемо зазначити, що створення ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування Брацлавської громади із засобами масової інформації забезпечить ефективне і раціональне використання економічного, трудового, промислового і інтелектуального потенціалу, а також створення єдиного інформаційного простору.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнення результатів проведеного нами дослідження дає можливість сформулювати низку висновків та пропозицій, що мають теоретичне і практичне значення.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел щодо визначеної проблематики дослідження дає змогу констатувати, що, хоча деякі аспекти взаємодії органів місцевого самоврядування із ЗМІ і привертали увагу провідних науковців, але питання щодо реалізації та формування концептуальних засад створення моделі взаємодії органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації системно і комплексно не досліджувалося.

Одним з найбільш гострих питань при формуванні вдосконаленої комунікативної системи взаємодії органів місцевого самоврядування із ЗМІ є встановлення позиціонування органів місцевого самоврядування в напрямках розвитку комунікативного процесу, використання потенціалу і ресурсів суб'єктів і зміни ієрархічної моделі взаємодії на сучасну інтерактивну. На нашу думку, для цього потрібно розробити та прийняти закон, який би регулював проблемні моменти комунікативної взаємодії органів місцевого самоврядування, ЗМІ та громадськості, а також окремий закон «Про медіа», який би регулював діяльність засобів масової інформації. На сьогодні законодавча база України є досить невизначеною, тому органам місцевого самоврядування взагалі та Брацлавській селищній раді зокрема доводиться регулювати такі відносини доступним набором засобів та інструментів. Існуюча модель комунікативної взаємодії досі майже повністю функціонує в рамках односторонньої взаємодії з іншими суб'єктами. Тому ми вважаємо, що необхідно відійти від застарілих форм взаємодії та забезпечити двосторонній (зворотній) зв'язок з іншими суб'єктами комунікацій.

Саме тому якісні зміни в сфері публічного управління потребують розроблення нової моделі інформаційної взаємодії органів місцевого самоврядування та засобів масової інформації з використанням соціокомунікативних технологій в управлінській діяльності, яка передбачає зміну ролей учасників взаємодії. Це пояснюється тим, що сучасний споживач інформації є критичним і мобільним, тому усталені засоби впливу вже є недосконалими та такими, що втрачають свою вагомість.

Протягом останніх років Брацлавська селищна рада намагається реформувати з метою удосконалення свою роботу з громадою селища шляхом створення можливості активної взаємодії із засобами масової інформації. Але проведене нами дослідження свідчить, що вказані процеси відбуваються не в повному обсязі, що обумовлено двома чинниками, а саме:

1. Недосконалістю правового підґрунтя, що пояснює недостатню активність взаємодії селищної ради та засобів масової інформації. Як наслідок – низька довіра мешканців громади до владних структур.

2. Недостатньо розроблена науково-методологічна база, що є підґрунтям нормативно-правової складової взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації.

На нашу думку, такий поділ взаємодії органів самоврядування та засобів масової інформації є умовним, конституційно обмеженим компетенціями. Формування взаємодії органів самоврядування із засобами масової інформації залежить від вирішення проблеми наявності чи відсутності зазначених органів інформувати громаду про свою діяльність, що, в свою чергу, провокує грубі порушення принципів розвитку демократичного суспільства.

Беручи до уваги недоліки сучасного нормативно-правового забезпечення та недостатній рівень організаційного регулювання взаємодії органів влади із засобами масової інформації, можемо запропонувати такі напрямки удосконалення організаційної складової і правового механізму регулювання такої взаємодії на державному рівні, а саме:

- розробити та прийняти Інформаційний кодекс України, який передбачатиме, зокрема, регулювання питання взаємодії органів місцевого самоврядування із ЗМІ;

- позбавити засоби масової інформації залежності від впливу політичних структур та фінансово-економічних важелів, створивши, тим самим, простір для здорової конкуренції та вільний доступ до інформаційного ринку;

- запровадити «інститут громадської експертизи», що передбачає інтеграцію до оцінювання діяльності органів місцевого самоврядування засобів масової інформації та представників громадськості.

Комунікаційні структури Брацлавської селищної ради користуються досить обмеженим набором інформаційних комунікаційних зв'язків для інформування громади про свою діяльність. Методи співробітництва Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації є досить однотипними, що, як правило, гальмує формування ефективної моделі взаємодії між Брацлавською селищною радою та ЗМІ, взаємної відповідальності і процесу співробітництва.

Розроблена нами комунікаційна модель взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації, на нашу думку, є оптимальною, а впровадження її в діяльність Брацлавської селищної ради призведе до зміни стану не лише об'єкта взаємодії (позиція громадськості), а й суб'єкта, який вступає у взаємовідносини. Саме дає підстави вважати розроблену модель оптимальною в якості управління інформаційно-комунікаційними процесами, які створюються при взаємодії демократичної держави та сучасної громадськості.

На нашу думку, з метою забезпечення та удосконалення ефективності взаємодії Брацлавської сільської ради із засобами масової інформації, зі сторони органу місцевого самоврядування необхідно:

- постійно прагнути до удосконалення відносин із ЗМІ, демонструвати власну відкритість і готовність до конструктивних діалогів;

- підвищити якість і ефективність роботи відділу з питань інформаційної політики, комунікацій та програмно-апаратного забезпечення Брацлавської селищної ради щодо оперативності, повноти та об'єктивності розміщення інформації про її діяльність на сайті або в інших виданнях;

- запровадити здійснення органами місцевого самоврядування системного моніторингу зауважень і пропозицій щодо своєї діяльності, які оприлюднені у засобах масової інформації та розробити механізм оперативного зворотного зв'язку з метою швидкого реагування на них;

- ставитися однаково до всіх без виключення представників мас-медіа, без будь-якої упередженості та переваг;

- надання журналістам інформації повинно відбуватися якісно і вчасно;

- надана журналістам інформація повинна закривати поставлені питання, а не породжувати нові;

- ніколи не потрібно уникати преси, оскільки відмова від відповіді на запитання, відповідно, показує слабкість, що, подальшому буде використана проти;

- вся надана інформація, навіть якщо вона буде неповною з поважних причин, повинна бути правдивою;

- у діалозі з журналістами, навіть дружніми, не повинно бути інформації «для преси» і «не для преси»;

- не можна конфліктувати із ЗМІ, навіть якщо з боку ЗМІ виникають провокації, оскільки в такому випадку виникає протиставлення себе засобам масової інформації, тобто, самій громадськості.

На наш думку, задля налагодження тісної і конструктивної взаємодії Брацлавської селищної ради із засобами масової інформації, необхідно здійснювати такі форми роботи із ЗМІ:

- проводити періодичні індивідуальні зустрічі селищного голови із журналістами, а також засновниками та редакторами видань (в тому числі, і в неформальній обстановці);

- організувати роботу прес-клубу при Брацлавській селищній раді;

- організувати інтерв'ю з головою селищною ради або іншими представниками органів місцевого самоврядування;
- забезпечити присутність представників ЗМІ на заходах, організованих Брацлавською селищною радою;
- проводити регулярні конкурси для працівників ЗМІ (наприклад, конкурс на найкраще висвітлення соціальних проблем Брацлавської громади);
- підготовку прес-релізів, аналітичних довідок для представників ЗМІ;
- організацію прес-конференцій, брифінгів;
- встановити спрощений режим індивідуальних зустрічей посадових осіб органів самоврядування з журналістами та іншими представниками ЗМІ;
- здійснювати розсилку інформації, повідомлень, анонсів, через соціальні мережі, електронною поштою, а також використовуючи інноваційні засоби інформаційних комунікаційних зв'язків.

Прагнучи розвивати інформаційно-комунікативну сферу Брацлавської територіальної громади, а також виходячи з мети розробленої Програми, протягом наступних трьох років її дії пропонуємо зосередити інформаційну діяльність органу місцевого самоврядування Брацлавської територіальної громади на таких кроках:

- забезпечення мешканців Брацлавської територіальної громади достовірною, своєчасною та актуальною інформацією про діяльність селищної ради;
- розвиток системи комунікації (соціальних мереж Facebook, Youtube, Instagram) як важливого інструменту комунікації мешканців Брацлавської громади та місцевої влади;
- запровадження інформаційних та комунікаційних кампаній з метою роз'яснення питань місцевої політики, здійснюваної органом місцевого самоврядування;
- моніторинг ЗМІ, соціальних мереж тощо з метою отримання оперативних даних про інформаційні потреби жителів Брацлавської громади;

- виконання угод, укладених із засобами масової комунікації, з метою інформування громадян про діяльність органів місцевого самоврядування, а також поширення суспільно важливої інформації;

- залучення сучасних та доступних інформаційних ресурсів, а також розширення засобів масової комунікації для формування інформаційної політики Брацлавської селищної ради.

Як показало проведене нами дослідження, що відбувалося на базі Брацлавської селищної ради, ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування із ЗМІ є запорукою формування адекватної думки громадськості про діяльність органів місцевого самоврядування, є шляхом до забезпечення довіри між ними. З іншої сторони, на законодавчому рівні ЗМІ визначаються в якості інструменту забезпечення відкритості і прозорості органів місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 21-22. Ст. 144.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
4. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.06.2010 р. № 2404-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011р. № 2939-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-17>.
6. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р. № 2782-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2782-12>.
7. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 15.12.2005 р. № 3199-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3199-15>.
8. Про інформацію: Закон України (нова редакція) від 10 травня 2011 р. № 2938-17. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_188323-07.
9. Андріїв М. М. Узгодження компетенцій органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади в контексті публічного управління. *Демократичне врядування*. 2019. № 23. URL: <http://dv.lvivacademy.com/article/view/181486/182718>.
10. Батанов О. Конституційне забезпечення організації місцевого самоврядування в Україні: проблеми формування та шляхи розвитку. *Право України*. 2016. № 6. С. 60–69.
11. Батанов О. В., Кравченко В. В. Місцеве самоврядування як інститут громадянського суспільства: муніципально-правові проблеми

взаємодії та функціонування. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 6-7. С. 45–53.

12. Бойко Ю. І. Децентралізаційні аспекти місцевого самоврядування. *Економіка & держава*. 2017. № 3. С. 60–63.

13. Борисенко Ю. В., Маматова Т. В. Базові цінності та принципи мережевої взаємодії у мережевих системах місцевого розвитку. *Аспекти публічного управління*. 2017. № 12. С. 17–26.

14. Бородін Є. І., Тарасенко Т. М. Визначення відповідальності в місцевому самоврядуванні в Україні: законодавчий аспект. *Аспекти публічного управління*. 2017. № 8-9. С. 56–65.

15. Бурда В. Є., Петряніч Л. В. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації як одного з механізмів формування ресурсної бази місцевого самоврядування. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 167–170.

16. Бурлачук В. Мас-медіа, вибори і нова реальність. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2019. № 4. С. 90–105.

17. Буряченко А. Є., Філімошкіна І. О. Фіскальна децентралізація та фінансова спроможність місцевого самоврядування в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 5. С. 56–68.

18. Войтенко А. Б., Плотнікова М. Ф., Булуй О. Г. Інформаційні технології у комунікації та взаємодії влади, суспільства і бізнесу у публічному управлінні, місцевому самоврядуванні та розвитку підприємництва. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2021/40.pdf.

19. Войтенко А. Б., Якобчук В. П., Плотнікова М. Ф. Децентралізація: шлях від об'єднання до розвитку ОТГ. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 11. С. 32–39.

20. Гастинщиков В., Онищук М. Особливості діяльності вітчизняних ЗМІ у контексті нових викликів і загроз інформаційній безпеці України. *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 11. С. 23–28.

21. Давидюк О. М. Окремі аспекти реалізації господарсько-правової компетенції органів місцевого самоврядування на впровадження інновацій. *Право та інноваційне суспільство*. 2020. № 1(14). С. 14–18.

22. Данілова Л., Губа М. Нормативно-правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства. *Аспекти публічного управління*. 2020. № 6. С. 132–139.

23. Загурська-Антонюк В. Ф., Кучменко В. О. Громада як ключовий суб'єкт в українській моделі державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 135–140.

24. Іванцова З. Принцип "contra vires" і дуалістична модель місцевого самоврядування. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 5. С. 25–34.

25. Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В. Шляхи розбудови місцевої громади в діджиталізованому світі. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 10. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2020/32.pdf.

26. Колтун В. С., Радченко О. В. Потенціал принципів автономії місцевого самоврядування: підходи до визначення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 17. С. 67–70.

27. Комарова К., Ковальчук Н. Ключові принципи забезпечення транспарентності в діяльності органів місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 2. С. 28–34.

28. Кондратинський О. С. Інструменти оцінювання спроможності органів місцевого самоврядування в контексті демократичних перетворень публічного управління в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2017. № 12. С. 67–75.

29. Кравченко Т. Процеси забезпечення якості в органах місцевого самоврядування: особливості визначення та оцінювання. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 1. С. 121–132.

30. Кузькін Є. Ю., Шишко О. В. Розширення повноважень місцевого самоврядування в сучасних умовах: основні напрями та подолання перешкод. *Фінанси України*. 2015. № 11. С. 43–55.

31. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посіб. 2-ге вид. Київ : Ліра-К, 2019. 268 с.

32. Лебедева Л. В., Штундер І. О., Дуцька А. С. Державне управління та місцеве самоврядування : опорний конспект лекцій. Київ : КНТЕУ, 2016. 148 с.

33. Олешко А. А., Бондаренко С. М., Діденко Є. О. Удосконалення підходів до створення системи управління якістю в органах місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 7. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/3.pdf.

34. Орловська А. Взаємодія органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації. *Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих: X Всеукраїнська студентська науково-практична конференція: збірник наукових праць*, 2021 рік. Вінниця, 2021. С. 212 - 220.

35. Орловська А. Роль і місце засобів масової інформації в системі роботи органів місцевого самоврядування. *Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології: VIII Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція: збірник наукових праць*, 2021 рік. Вінниця, 2021. С. 604 - 610.

36. Панченко О. А. Засоби масової комунікації як платформа державної інформаційної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 7-8. С. 29–33.

37. Пуліна Т. В., Шитікова Л. В., Риженко О. М. Удосконалення системи надання електронних послуг – ключова задача місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 11. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/6.pdf.

38. Рущенко Р. Є. Теоретичні засади децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 10. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/103.pdf.

39. Сарнецька Я. А. Місцеве самоврядування: еволюція сутності та статусу. *Економіка & держава*. 2019. № 8. С. 87–92.

40. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. *Право України*. 2019. № 10. С. 158–174.

41. Соляник К. Реформа місцевого самоврядування в Україні: концептуальні проблеми конституційно-правового забезпечення та перспективи розвитку. *Право України*. 2018. № 5. С. 207–224.

42. Сомсіков К. В. Проведення громадських обговорень проектів регуляторних актів органів місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2019. № 6-7. С. 61–78.

43. Стасів В. І., Сапарова А. О. Проблеми місцевого самоврядування в Україні та шляхи їх вирішення. *Правові системи*. 2018. № 1-2. С. 29–35.

44. Тищенко І. Г., Писаренко В. П. Організаційно-правові засади діяльності місцевих органів влади. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 19. С. 87–93.

45. Турій О. В. Державна політика у сфері реалізації співпраці громадянського суспільства, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування: правовий та управлінський аспекти. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 6-7. С. 38–44.

46. Турій О. В. Правові аспекти взаємодії громадських організацій з органами місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 8. С. 15–23.

47. Удод Є. Програмування розвитку місцевого самоврядування: регіональний досвід і сучасні виклики. *Аспекти публічного управління*. 2020. № 2. С. 131–140.

48. Фараджов Ш. Я. Повноваження органів місцевого самоврядування в системі національної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 6. С. 109–114.

49. Чернихівська А. В. Концептуальні засади сталого розвитку місцевого самоврядування. *Проблеми економіки*. 2020. № 3. С. 112–117.

50. Чужиков А. В. Ідентифікація конкурентоспроможності медійних продуктів. *Економіка & держава*. 2019. № 2. С. 47–52.

51. Шелест О. Л., Сидоренко О. О. Проблеми та перспективи розвитку місцевого самоврядування в Україні. *Економіка, фінанси, право*. 2019. № 2. С. 23–27.

52. Щебетун І. Системи місцевого самоврядування: доктринальні підходи до визначення поняття. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 4. С. 99–108.

ДОДАТКИ